



Morda bo že prihodnje leto šola dobila novo fasado. ▲



Ravnateljica, učiteljica in razredničarka Marija Kotar ▲



Vrtec kot velika družina otrok različnih starosti Foto: Igor Napast ▲

# Vzorna šola z le osmimi učenci

V podružnični šoli Vrhc nad Laškim so kot družina z veliko otroki, tudi vzgajajo jih tako. Odprli so oddelek predšolske vzgoje, domači vrtec je del zagotovila, da šole ne bodo ukinili

Violeta Vatovec  
Einspieler

Ob začetku šolskega leta smo obiskali učence na Osnovni šoli Vrhc nad Laškim, podružnici Osnovne šole Primoža Trubarja Laško. Letos je samo osem učencev v enem kombiniranem oddelku od 1. do 4. razreda. Pouk poteka hkrati za štiri razrede.

Takole se je začelo. Učiteljica Marija Kotar je pozvala vseh osem učencev od 1. do 4. razreda v krog. Ura slovenskega jezika se je začela z zgodnico o prihodu v šolo. Kogar je z imenom omenila, se je zavrtel okoli svoje osi. Tako je pridobila pozornost učencev, ti pa so si bolj zapomnili imena sošolcev.

Touro slovensčine so namenili ponovitvi abecede. V krogu je učiteljica razdelila zadolžitve. Četrtošolci Simon, Tadeja in Nataša so najprej medsebojno ponovili abecedo. Sledilo je pisanje abecede. Po vrsti, male in velike tiskane črke ter in male in velike pisane črke. "Za konec še nekaj povedi s pisanimi črkami in ne pozabite, poved se začne z veliko pisano

črko," jih je opomnila učiteljica. Edina tretješolka Klara je prav tako morala ustno ponoviti abecedo, nato pa napisati vse črke abecede, a brez velikih pisanih črk, ker se tega še ni učila. Ko konča pisanje abecede, naj napiše še nekaj besed s pisanimi malimi črkami. Tako je bila njena naloga. Drugošolca Simon in Žiga sta se spoprijela z velikimi tiskanimi črkami.

Najprej sta si v delovnem zvezku ogledala fotografije, si zapomnila počitniške prizore z liki otrok, nato sta k portretom vpisala njihova imena in dodala manjkajoče črke v besedilu brez slikic. Ko je učiteljica razdelila zadolžitve, so se otroci posedli v svoje klopi. Vsak razred v svojo vrsto, ona pa se je s prvošolcem Tanjo in Žanom umaknila v igralni kotiček. Pogovarjala se je o tem, kje živita, o družini in imenih družinskih članov, o tem, kaj delata v prostem času. Žan je bil nekoliko bolj zadržan, a ko je začel pripovedovati o svojih živalih, se mu je jezik razvezal, zadruga je popustila.

## Vučilnici že ob 6.30

Šolska vrata na podružnični Osnovni šoli Vrhc nad Laškim se odprejo že zgodaj, vsi učenci so v

šoli že ob 6.30. Večina se jih pripelje s šolskim avtobusom. Pričaka jih razredničarka Marija Kotar, ki je že vrsto let tudi ravnateljica šole. Pojasni, da varstvo vozačev financira občina.

Sosednjo učilnico, ki bi ostala letos prazna, so opremili za vrtec, ki bo prvi v zgodovini tega kraja. Vpisanih je deset otrok, starih od



Za nekatere so samo hribovci

druga do šestega leta. "Starši so navdušeni in hvaležni. Takšnega odnosa v mestnih vrtcih ne vidiš več. V našem okolju je še nekaj predšolskih otrok. Čim prej bomo pripravili dan odprtih vrat in prepričana sem, da bomo dobili še kakšnega otroka več. Tu smo kot družina z veliko otroki in tako jih bomo vzgajali," pravi vzgojiteljica Elizabeta Pfeifer. Za skupino skrbita dve vzgojiteljici, vsaka

po štiri ure. Obe sta domačinki, zaposleni v matičnem vrtcu v Laškem, a sta na podružnični šoli v Vrhu nad Laškim pred leti že izvajali program priprave na šolo.

## Domače šole so ohranili vrtci

Izkušnje v laški občini kažejo, da so oddelki vrtcev pripomogli, da so podružnične šole obstale. Denimov v Rečici pri Laškem in tudi v Šentrupertu, kjer imajo letos več kot 40 učencev. "Večina staršev ima službo v dolini in ker vrtca tu ni bilo, so otroke vozili v mestni vrtec in jih tam vpisovali avtomatično tudi v šolo. In ker se je število rojstev nenehno zmanjševalo, se je šola počasi praznila. Nekoč so tod živele velike družine tudi s petimi, osmimi otroki," pravi ravnateljica, ki je tudi hodila na to šolo. Takrat so še imeli popolno osemletko. Letos so bili vsi, tudi občinski svetniki, pred veliko dilemo, kaj storiti. Ob vztrajnosti predsednika krajevne skupnosti in prepričljivem občinskem svetniku Stanku Seliču in seveda podpori krajanov so se odločili, da šola ostane in da se odpre oddelek vrta.

Vrhc nad Laškim leži v Spodnjem Posavju, v hribovju jugo-

vzhodno od Laškega. Krajevna skupnost danes obsega enajst razpršenih vasi, svojčas je bila celo samostojna občina. Prvotno se je kraj imenoval Vrhc. Kasneje so ga preimenovali v Sv. Lenart, po domače Šentlenart, po patronu tamkajšnje cerkve. Prvič jo omejnajo v urbarju leta 1524. Leta 1952 so vasico ponovno preimenovali v Vrhc nad Laškim, a se je Šentlenart bolj zadržal med krajanje. Krajevna skupnost danes šteje 815 prebivalcev. To je hribovito kmetijsko območje. Imajo nekaj velikih in uspešnih kmetov, vsaka domačija tudi svoj kos skrbno obdelane zemlje, ki je mnogim dragocen vir preživetja. Z novodobno kmetijsko mehanizacijo je danes lažje obdelovati zemljo na tem izrazito hribovitem območju, ki je še nedolgo nazaj je veljalo tudi za manj razvito. "Občina je vedno najprej poskrbela za mesto," pravi ravnateljica, Stanko Selič k temu dodaja, da občina danes vendarle skrbi za bolj enakomeren razvoj celotne občine, "a smo za nekatere svetnike še vedno samo hribovci," pravi.

## Leta 1850 so začeli v župnišču

S poukom v slovenskem jeziku v Vrhu nad Laškim so začeli leta 1850 v sobi mežnarje v župnišču. Le počasi so starši spoznali, da je koristno, če se otroci naučijo pisati in brati in da bi bilo dobro, če bi imeli državno javno šolo. Na mestu, kjer šola stoji še danes, so leta 1880 zgradili pritični objekt z dvema učilnicama, 14 let kasneje so dodali nadstropje. Takrat je bilo v teh krajih 188 šolobveznih otrok. Šola je leta 1818 pogorela, a je na pogorišču po dveh letih zrasla nova. Na šoli je gorelo tudi leta 1944, a so ogenj še pravočasno pogasili, da ni napravil večje škode. Kakšne temeljite kompletne preno ni bila deležna. So jo pa vsa ta leta premišljeno in kakovostno prilagajali novonastalim razmeram, od osemletke do štiriletko s celimi razredi ali s kombinacijami dveh razredov.

Šolska stavba je še vedno v dobrem stanju. Pritličje, kje so učilnico spremenili v jedilnico in kjer je še dobro opremljena kuhinja – kuharice že dve leti nimajo, hrano dovaža kombi iz matične šole – in ravno prav velika telovadnica, ne vzbuja kakšnega velike veselja, še zlasti ker zaudarja po vlagi, a nadstropje z dvema učilnicama

## ŠOLA JE SRCE KRAJA

To območje je slikovita idila sredi čistega neokrnjenega okolja, ki že samo po sebi ponuja možnosti za razvoj danes tako priljubljenega ekološkega turizma. Cestne povezave v vse smeri so dobre, čeprav večkrat izpostavljene plazovom, ki so stalnica na območju celotne laške občine. Tudi zime prinašajo veliko snega in zamete. Na srečo je vode dovolj. Javni vodovod so sem pripeljali pred petimi leti. Prej je najmanjša poletna suša presahnila vodne vire. Gasilci so vodo noč in dan brez premora dostavljali od kmetije do kmetije, pravi Jože Selič, ki je tudi ustanovitelj gasilskega društva in mu gre zasluga, da je kraj konec prejšnjega stoletja dobil tudi gasilski dom. "Potem smo ga dogradili in odprli trgovino, a smo jo po nekaj letih morali zapreti, ker ljudje kupujejo po trgovskih centrih. Vrhc nad Laškim nima trgovine in celo gostilne ne, dela le klubski bife v Gasilskem domu. Tu imajo sedež vse krajevne organizacije ter kulturna in športna društva. V gasilskem domu so uredili tudi dvorano za prireditve, oder pa je lastnoročno brezplačno naredil predsednik krajevne skupnosti. "Na tem odru se veliko dogaja in ne mine prireditve, da ne sodeluje tudi šola. Starši in ostali krajanje vedno napolnijo dvorano. Šola je srce kraja, brez šole kraj propada," pravi predsednik krajevne skupnosti. In tudi to je bil razlog, da so se tako vneto zavzeli za obstanek šole.

in vsemi potrebnimi prostori za vrtec ter manjšo zbornico je urejeno tako, kot terjajo standardi današnjih šol.

## Otroci so pridni in motivirani

Dolgoletna ravnateljica in učiteljica Marija Kolar je na vse te spremembe navajena. Poučuje

matematiko in slovenski jezik, za pet preostalih predmetov in za podaljšano bivanje se vozita učiteljici z drugih šol. Ob našem obisku so ravno končali pouk angleščine. Učiteljica Špela Vovk uči otroke tu in na podružnični šoli v Šentrupertu. "S kombinacijo ni problema. Organizacija dela je drugačna. Ko ima denimo kdo uvodno motivacijo, drugi že resno delajo. Ne

moremo se striktno držati učnega načrta, včasih je treba snov malo premešati. Pomembno je, da so ob koncu leta vsi razredi deležni predpisane učne snovi. Otroci so pridni in motivirani. Tudi vožnja me ne moti, le pozimi znajo biti težave zaradi visokega snega in zametov."

"Učitelj v kombinaciji ima veliko dela pri pripravi učene ure, vendar otroci tega ne občutijo. Naši otroci nikoli niso bili prikrajšani pri znanju. Šola je dobro opremljena, otroci imajo računalnike, internetne povezave delujejo. Imajo vse, kar imajo otroci na matični šoli, tudi malico, kosilo, podaljšano bivanje, prevoz v šolo," pravi ravnateljica. Šola ima tudi zunanje šolsko igrišče in velik, še premalo izrabljen šolski vrt.

Ko je ravnateljica v šestdesetih letih prejšnjega stoletja obiskovala to šolo, so učenci obdelovali vrt. Pridelali so veliko zelenjave, starejši učenci so skrbeli za vrt tudi med poletnimi počitnicami in za spravilo pridelkov. Šola je pridelke porabila za šolsko prehrano. To danes ni več mogoče zaradi najrazličnejših predpisov. "Lani smo imeli

veliko solate in korenja, a nismo vedeli, kam bi z njim. Razmišljam, da bi nasadili zelišča. Kljub temu se otroci tu marsikaj naučijo, sadimo rožice, urejamo gredice, skrbimo zanje," pravi ravnateljica.

## Nekoč je bilo 200 šolarjev

Ravnateljica skrbno piše šolsko kroniko. Pravi, da je bila do leta 2010 njihova šola najmočnejša podružnična šola v občini. V najboljših časih je bilo v krajevni skupnosti skoraj 200 šolarjev, zdaj je vseh otrok le okoli 50. Dimitrij Gril, vodja urada za družbene dejavnosti občine Laško, je potrdil, da šole ne nameravajo zapreti, kar dokazujejo tudi z odprtjem in ureditvijo vrta. Čim prej želijo pristopiti k energetske sanaciji šole, uredili bodo podstrešje za dve učilnici in še vse ostalo, kar bo potrebno, da bo šola lepša. In ko bo to narejeno, predsednik krajevne skupnosti obljublja še postavitev igral na dvorišču. Z novo fasado pa bodo ohranili enako podobo šole, ki je vpisana v register kulturne dediščine občine Laško.